

سنجش مطلوبیت طراحی فضاهای شهری برای معلولان جسمی با رویکرد پایداری

شهری، مطالعه موردی: پیاده راه‌های ارومیه

علیرضا سلیمانی^۱، رباب حسین‌زاده^۲، اسماعیل صفرعلی‌زاده^{۳*}، نرمن آقایی^۴

۱. استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران

۲. استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران

۳. استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام‌نور، تهران، ایران

۴. دانش‌آموخته رشته شهرسازی، دانشگاه پیام‌نور، ارومیه، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۵/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۰۴

Measurement of Urban Space Design for Physically Disabilities with Urban Sustainability Approach (Case Study: Pedestrian of Urmia)

Alireza Soleimani¹, Robab Hoseinzadeh², Smaeil Safaralizadeh^{3*}, Narmin Aghaei⁴

1. Assistant Professor of Geography and Urban Planning, Payame Noor University, Tehran, Iran.

2. Assistant Professor of Geography and Urban Planning, Payame Noor University, Tehran, Iran.

3. Assistant Professor of Geography and Urban Planning, Payame Noor University, Tehran, Iran.

4. Graduated in Urbanism, Payame Noor University, orumiye, Iran.

Received:(Gregorian dates) Accepted:(Gregorian dates)

چکیده

ایجاد بسترهای فضایی کالبدی مناسب جهت استفاده همه اقشار جامعه از خدمات و امکانات عمومی به منظور تحرک و جابه‌جایی بهتر انسان و دسترسی آسان‌تر در سطح شهر، به منظور رشد و توسعه جوامع، امری ضروری است. ناتوانان جسمی، معلولان و جانبازان بخشی از افراد جامعه هستند که همانند سایر افراد، نیازمند دسترسی و استفاده از امکانات و خدمات عمومی هستند؛ اما وجود برخی موانع به‌خصوص در نحوه طراحی، معماری و شهرسازی بسیاری از فضاهای شهری، به‌ویژه معابر عمومی، پارک‌ها و فضاهای سبز را فاقد شرایط لازم برای برآورده ساختن نیازهای دسترسی افراد معلول کرده است. براساس مطالعات انجام‌شده طرح کالبدی مناسب فضاهای شهری سبب پایداری این فضاها می‌گردد. بنابراین، تحقیق حاضر کیفیت طرح کالبدی مسیرهای پیاده را از دیدگاه معلولان در خیابان‌های امام، کاشانی، سرداران، عطایی و خیام شهر ارومیه مورد بررسی قرار داده است. نوع تحقیق کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی-تحلیلی است. در این تحقیق چهار شاخص (مبلمان، خدمات، دسترسی و حمل‌ونقل) در بین پنج گروه از معلولان (نابینایان، کم‌بینایان، معلولان حرکتی، ناشنوایان و جانبازان) در پیاده‌راه‌های شهر ارومیه مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. اطلاعات مورد نیاز در این تحقیق از طریق مشاهدات میدانی و پرسشنامه گردآوری شده و برای پردازش اطلاعات از نرم‌افزارهای آماری و برای سنجش و رتبه‌بندی شاخص‌ها و گروه‌های مورد مطالعه از مدل تصمیم‌گیری چندمعیاره استفاده شده است. یافته‌های پژوهش، بیشترین مطلوبیت را مربوط به شاخص دسترسی و کمترین مطلوبیت را در شاخص حمل‌ونقل برای سنجش مطلوبیت پیاده‌راه معلولان نشان می‌دهد. نتایج این پژوهش بیانگر این است که پیاده‌راه‌های شهر ارومیه متناسب‌ترین طراحی را برای گروه کم‌بینایان و نامطلوب‌ترین طراحی را برای گروه ناشنوایان دارد.

واژه‌های کلیدی: مطلوبیت طراحی، فضاهای شهری، معلولان جسمی، پایداری شهری، پیاده‌راه، ارومیه.